

Torstai 12. syyskuuta 2013

22. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Afrikan unionille, Suurten järvien alueen valtioiden hallituksille, Kongon demokraattisen tasavallan presidentille, pääministerille ja parlamentille, YK:n pääsihteerille, seksuaalista väkivaltaa konflikteissa käsittelevälle YK:n erityisedustajalle, YK:n turvallisuusneuvostolle ja YK:n ihmisoikeusneuvostolle sekä AKT:n ja EU:n yhteiselle parlamentaariseen edustajakokoukselle.

P7_TA(2013)0389

Keski-Afrikan tasavallan tilanne**Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. syyskuuta 2013 Keski-Afrikan tasavallasta (2013/2823(RSP))**

(2016/C 093/28)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Librevillessä (Gabon) 11. tammikuuta 2013 tehdyn, Keski-Afrikan tasavallan poliittis-sotilaallisen kriisin ratkaisemista koskevan sopimuksen, joka allekirjoitettiin Keski-Afrikan valtioiden talousyhteisön (ECCAS) valtionpäämiesten ja pääministerien suojeluksessa ja jossa esitetään ehdot maan kriisin lopettamiselle,
- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin 14. elokuuta 2013 esittämän raportin Keski-Afrikan tasavallan tilanteesta sekä raportit, joita ovat julkaisseet Yhdistyneiden kansakuntien rauhanrakennustoimisto Keski-Afrikan tasavallassa (Binuca), humanitaaristen asioiden alipääsihteerin ja ihmisoikeuksista vastaava apulaispääsihteerin,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston 24. tammikuuta 2013 antaman päätöslauselman 2088 (2013) ja YK:n turvallisuusneuvoston Keski-Afrikan tasavaltaa koskevat julkilausumat ja pyytää turvallisuusneuvostoa tukemaan afrikkalaisten johtamaa uutta operaatiota,
- ottaa huomioon Afrikan unionin rauhan ja turvallisuuden neuvoston 19. heinäkuuta 2013 tekemän päätöksen, jolla hyväksyttiin rauhanturvaoperaation käynnistäminen afrikkalaisin voimin 1. elokuuta 2013 alkaen,
- ottaa huomioon ECCASin ylimääräiset valtionpäämiesten ja pääministerien huippukokoukset, jotka järjestettiin N'Djamenassa (Tšad) 21. joulukuuta 2012, 3. huhtikuuta 2013 ja 18. huhtikuuta 2013, ja kokousten päätökset, joiden mukaan perustetaan kansallinen siirtymäneuvosto (NTC), jolla on lainsäädännöllinen ja perustuslaillinen valta, ja hyväksytään etenemissuunnitelma Keski-Afrikan tasavallan siirtymäkauden prosessia varten,
- ottaa huomioon kansainvälisen yhteysryhmän 3. toukokuuta 2013 Brazzavillessa (Kongo) pitämän kokouksen, jossa hyväksyttiin siirtymäkauden etenemissuunnitelma ja perustettiin erityisrahasto Keski-Afrikan tasavallan auttamiseksi,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan 21. joulukuuta 2012, 1. ja 11. tammikuuta 2013, 25. maaliskuuta 2013, 21. huhtikuuta 2013 ja 27. elokuuta 2013 antamat julkilausumat Keski-Afrikan tasavallan tilanteesta,
- ottaa huomioon humanitaarisesta avusta ja pelastuspalveluasioista vastaavan komission jäsenen 21. joulukuuta 2012 antaman julkilausuman uusien taistelujen puhkeamisesta Keski-Afrikan tasavallassa,
- ottaa huomioon AKT-EU-yleiskokouksen 19. kesäkuuta 2013 antaman päätöslauselman Keski-Afrikan tasavallasta,

Torstai 12. syyskuuta 2013

- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston 27. joulukuuta 2012 sekä 4. ja 11. tammikuuta 2013 antamat lehdistötiedotteet Keski-Afrikan tasavallasta,
- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin Ban Ki-moonin 26. joulukuuta 2012 antaman julkilausuman, jossa hän tuomitsi kapinallisten hyökkäykset ja kehotti kaikkia osapuolia noudattamaan ECCASin N'Djamenassa 21. joulukuuta 2012 tekemiä päätöksiä, sekä Ban Ki-moonin 5. elokuuta 2013 antaman julkilausuman, jossa hän vaati tekemään lopun Keski-Afrikan tasavallan vakaviin ihmisoikeusrikkomuksiin liittyvästä rankaisemattomuudesta, mukaan luettuna mahdolliset sanktiot,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeuskomissaarin Navanethem Pillayn 16. huhtikuuta 2013 antaman lausunnon, jossa hän vaati tekemään lopun väkivallasta ja palauttamaan maahan oikeusvaltion,
- ottaa huomioon Afrikan unionin komission puheenjohtajan Nkosazana Dlamini-Zuman 12., 19. ja 31. joulukuuta 2012 antamat julkilausumat Keski-Afrikan tasavallan tilanteesta,
- ottaa huomioon tarkistetun Cotonoun sopimuksen,
- ottaa huomioon 17. tammikuuta 2013 antamansa päätöslauselman Keski-Afrikan tasavallan tilanteesta ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 122 artiklan 5 kohdan ja 110 artiklan 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että jotkut Séléka-liittouman osat ovat 24. maaliskuuta 2013 saavutetun sotilaallisen voiton ja valtaan pääsyn jälkeen lisänneet väärinkäytöksiä, raiskauksia, rikoksia, fyysisiä väkivallanteita, varkauksia, ryöstelyä ja muita ihmisoikeusrikkomuksia sekä pääkaupungissa että maaseudulla täysin hallitsemattomasti;
- B. ottaa huomioon, että 20. elokuuta 2013 Sélékan johtama aseriisuntaoperaatio Boy-Rabessa alueella, joka on entisen presidentin François Bozizén seuraajien hallinnassa, johti 11 ihmisen surmaan ja kymmenien haavoittumiseen, ja operaation jälkeen esiintyi ryöstelyä;
- C. ottaa huomioon, että 28. elokuuta 2013 yli 5 000 Banguin asukasta pakeni Keski-Afrikan suurimmalle kansainväliselle lentokentälle piiloutuakseen ryösteleviltä entisiltä kapinallistaistelijoilta ja pysytteli kenttäalueella noin 18 tuntia;
- D. ottaa huomioon, että vaarana on, että syrjäytettyä presidenttiä François Bozizéa kannattavat Keski-Afrikan armeijan entiset yksiköt käynnistävät uudelleen aseelliset vihamielisyydet, ja ottaa huomioon uskonnollisten jännitteiden hyväksikäytön ja siitä aiheutuvat riskit;
- E. ottaa huomioon, että 4. syyskuuta 2013 Banguin tuomioistuimen syyttäjä vaati 10 vuoden vankeutta 24 entiselle Séléka-kapinalliselle, jotka oli tuotu tuomittaviksi ensimmäisessä oikeudenkäynnissä, jossa käsiteltiin Keski-Afrikan tasavallassa tapahtuneita väärinkäytöksiä;
- F. toteaa, että ihmisoikeuksien kunnioittaminen on yksi Euroopan unionin perusarvoista ja keskeinen osa Cotonoun sopimusta;
- G. ottaa huomioon, että ihmisoikeuksien loukkauksiin ja sotarikoksiin syyllistyneiden syyttämättä jättäminen edistää rankaisemattomuuden ilmapiiriä ja kannustaa tekemään lisää rikoksia;
- H. ottaa huomioon, että 7. elokuuta 2013 kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) syyttäjä antoi toisen varoituksen siitä, että Keski-Afrikan tasavallassa tehdyt rikokset saattavat kuulua ICC:n toimivaltaan ja että hänen virastonsa nostaa tarvittaessa syytteet;
- I. ottaa huomioon, että väkivaltaisuuksien johtaneet uusiin väestön siirtymiin ja että Yhdistyneiden kansakuntien humanitaarisen avun toimisto arvioi, että kolmannes väestöstä on jättänyt kotipaikkansa ja kärsii aliravitsemuksesta ja että 1,6 miljoonaa ihmistä tarvitsee kipeästi apua ja 200 000:lla on terveysongelmia, 484 000 elää vakavassa elintarvikkeiden puutteessa, 206 000 ihmistä on maan sisäisenä pakolaisena ja 60 000 on pakolaisena naapurimaissa; ottaa lisäksi huomioon, että 650 000 lasta ei enää käy koulua, koska aseelliset ryhmät miehittävät kouluja, ja että joukot ja aseelliset ryhmittymät ovat värvänneet 3 500 lasta;

⁽¹⁾ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0033.

Torstai 12. syyskuuta 2013

- J. ottaa huomioon, että 21. elokuuta 2013 Kamerunin viranomaiset sulki tilapäisesti rajan Keski-Afrikan tasavaltaan väitettään, että Séléka-kapinalliset olivat hyökänneet Toktoyon rajakaupunkiin ja surmanneet kamerunilaisen rajavartijan; ottaa huomioon, että rajan avaamisen jälkeen kuorma-autonkuljettajat empivät rajan ylittämistä Keski-Afrikan puolelle huonontuneiden turvallisuusolojen vuoksi;
- K. ottaa huomioon, että Keski-Afrikan tasavaltaan kohdistuu sosiaalisia ja taloudellisia haasteita, kun julkinen ja yksityinen sektori on ryöstetty ja tuhottu, mikä vaarantaa vakavalla tavalla maan hallinnon ja taloudellisen kudoksen ja aiheuttaa sosiaalisia mullistuksia; ottaa huomioon, että myös sairaalat on suurelta osin ryöstetty, mikä on luonut maahan katastrofaalisen terveystilanteen;
- L. muistuttaa, että Librevillen sopimus muodostaa siirtymäjärjestelyjen perustan; ottaa huomioon, että 18 kuukauden siirtymäkauden päätteeksi olisi järjestettävä vapaat, demokraattiset, avoimet ja säännönmukaiset vaalit mutta että valtionpäämies, pääministeri, siirtymäkauden hallituksen jäsenet ja NTC:n puhemiehistön jäsenet eivät voi osallistua niihin;
- M. ottaa huomioon, että NTC perustettiin 3. huhtikuuta 2013 pidetyssä ECCAS-huippukokouksessa, ja ottaa huomioon, että 18. huhtikuuta 2013 pidetyssä kokouksessa vahvistettiin sen kokoonpanoa ja toimintaa koskeva etenemissuunnitelma;
- N. ottaa huomioon, että Keski-Afrikan tasavaltaa käsittelevä kansainvälinen yhteysryhmä perustettiin toukokuussa 2013 koordinoimaan alueellista, mantereen laajuisia ja kansainvälistä toimintaa, jotta saavutettaisiin pysyvä ratkaisu maan toistuviin ongelmiin;
- O. ottaa huomioon, että Euroopan unioni käy säännöllistä poliittista vuoropuhelua Keski-Afrikan tasavallan kanssa Cotonoun sopimuksen mukaisesti ja se on maan pääasiallinen tukija ja päätti 8. heinäkuuta 2013 lisätä humanitaarista apua 8 miljoonalla eurolla, mikä nostaa määrän 20 miljoonaan euroon; ottaa huomioon, että tämä EU:n apu ei riitä ja että muidenkin kansainvälisten kumppaneiden on osallistuttava;
- P. ottaa huomioon, että Keski-Afrikan tasavalta on kärsinyt epävakaudesta ja poliittista levottomuuksista vuosikymmenten ajan aina siitä lähtien kun se itsenäistyi vuonna 1960; toteaa, että vaikka Keski-Afrikan tasavalta on luonnonvaroiltaan (puutavaraa, kultaa, timantteja, uraania jne.) rikas maa, se on YK:n inhimillisen kehityksen indeksillä 187 maan joukossa vasta sijalla 179 ja noin 70 prosenttia sen väestöstä elää köyhyysrajan alapuolella ja näin ollen se on yksi maailman köyhimmistä maista;
1. tuomitsee sen, että Séléka-liittouman aseelliset joukot ottivat perustuslaillisen vallan 24. maaliskuuta 2013;
 2. on vakavasti huolissaan Keski-Afrikan tasavallan tilanteesta, jolle on tyypillistä lain ja järjestyksen täydellinen romahtaminen ja oikeusvaltion puuttuminen; tuomitsee viimeisimmät väkivallanteot, jotka ovat edelleen heikentäneet jopa alkeellisimpia peruspalveluja maassa ja pahentaneet entisestään vakavaa humanitaarista tilannetta, joka vaikuttaa koko väestöön;
 3. kehottaa Keski-Afrikan tasavallan viranomaisia toteuttamaan konkreettisia toimenpiteitä, jotta voidaan suojella siviiliväestöä, lopettaa lasten värväminen ja käyttö aseellisissa ryhmissä sekä palauttaa turvallisuus ja yleinen järjestys sekä perustason sähkö- ja vesipalvelut;
 4. tuomitsee jyrkästi humanitaarisen oikeuden vakavat rikkomiset sekä ihmisoikeuslainsäädännön laajalle levinneet rikkomiset erityisesti Séléka-liittouman joidenkin osien toimesta, mukaan luettuina mielivaltaiset surmat ja teloitukset, tahdonvastaiset katoamiset, sattumanvaraiset pidätykset ja vangitsemiset, kidutus, seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva väkivalta ja lapsisotilaiden värväys;
 5. kehottaa Keski-Afrikan viranomaisia ja kaikkia sidosryhmiä puuttumaan maan toistuvien kriisien rakenteellisiin syihin ja tekemään yhteistyötä pannakseen täytäntöön Librevillen sopimuksen, jossa asetetaan ehtoja maan siirtymäkaudelle ja paluulle perustuslailliseen järjestykseen tavoitteena pitkään kestävä rauha ja demokraattisten ratkaisujen saavuttaminen;
 6. vetoaa kansainvälisiin kumppaneihin, jotta ne tukisivat täysin yhteisiä ponnisteluja turvallisuuden, humanitaarisen avun ja oikeusvaltion rakentamisen alalla; kehottaa YK:n turvallisuusneuvostoa tarkastelemaan kiireellisesti Afrikan unionin pyyntöä, joka koskee rahoitusta 3 600:sta siviili- ja sotilashenkilöstä koostuvalle rauhanturvaoperaatiolle Keski-Afrikan tasavallassa;
 7. tukee meneillään olevaa siirtymistä Keski-Afrikan rauhan vakiinnuttamisoperaatiosta (Micopax) afrikkalaisen johdon alaisuudessa toteutettavaan Keski-Afrikan tukiopeeraatioon (AFISM-CAR), jonka toimivaltaa olisi käytettävä YK:n suojeluksessa;

Torstai 12. syyskuuta 2013

8. pitää myönteisenä, että ECCAS-valtionpäämiehet ovat päättäneet lisätä merkittävästi Keski-Afrikan monikansallisten joukkojen (FOMAC) kokoa ja antaa asianmukaisen valtuutuksen Keski-Afrikan tasavallan tilanteen turvaamiseksi; on samalla huolissaan siitä, että vaikka Keski-Afrikan tasavaltaan on lähetetty 1 300 miehen vahvuiset ECCAS-joukot, ne eivät ole pystyneet estämään maata luisumasta laittomuuden tilaan; toteaa, että Keski-Afrikan tasavallan heikkenevä tilanne voisi johtaa alueelliseen epävakauteen;

9. kehottaa ilmoittamaan ihmisoikeuksien loukkauksiin, sotarikoksiin, ihmisyyden vastaisiin rikoksiin, naisiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin ja lapsisotilaiden värväämiseen syyllistyneistä, tunnistamaan nämä henkilöt ja asettamaan heidät syytteeseen sekä rankaisemaan heitä kansallisten ja kansainvälisten rikoslakien mukaisesti; toteaa tässä yhteydessä, että Keski-Afrikan tasavallan tilanne on jo saatettu kansainvälisen rikostuomioistuimen eteen ja että tuomioistuimen perussäännön mukaan kansanmurha, rikokset ihmisyyttä vastaan tai sotarikokset eivät vanhene;

10. pitää myönteisenä Keski-Afrikan tasavallan päätöstä käynnistää ohjelma laittomien aseiden keräämiseksi vastauksena väkivaltaan ja pikkurikollisuuteen kroonisesti epävakassa maassa; vaatii hallitusta tekemään tästä toimenpiteestä pakollisen;

11. panee merkille, että on asetettu yhteinen tutkintakomitea tarkastelemaan Sélékan valtaanpääsyn jälkeen tapahtuneita väärinkäytöksiä, ja kehottaa kaikkia tähän toimintaan osallistuvia osapuolia työskentelemään yhdessä kansallisen sovinnon puolesta;

12. pitää lisäksi tarpeellisenä puuttua konfliktien seurauksiin erityisesti siten, että uudistetaan armeija ja turvallisuusjoukot, demilitarisoidaan, demobilisoidaan ja uudelleenintegroidaan entiset sotilaat, kotiutetaan pakolaiset, mahdollistetaan hätäsiirtolaisten kotiinpaluu ja pannaan täytäntöön kestäviä kehitysyhteistyöohjelmia;

13. toteaa, että kattava poliittinen ratkaisu, joka sisältää tulojen oikeudenmukaisen jakamisen valtion budjetista, on tärkeä etsittäessä ratkaisua kriisiin ja tasoitettaessa tietä alueen kestäväälle kehitykselle; kehottaa YK:n pääsihteeriä nimittämään asiantuntijapaneelin tutkimaan Keski-Afrikan tasavallan maatalous- ja kaivannaisresurssien hyödyntämistä siten, että voidaan luoda oikeudellinen kehys, joka mahdollistaa sen, että maan resurssit hyödyttävät sen väestöä;

14. pitää myönteisenä, että EU on lisännyt tukeaan Keski-Afrikan humanitaarisen kriisin helpottamiseksi, ja kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita maan johtavina avunantajina parantamaan koordinoitua muiden avunantajien ja kansainvälisten instituutioiden kanssa, jotta voidaan riittävällä tavalla täyttää kiireelliset humanitaariset tarpeet ja lievittää Keski-Afrikan tasavallan väestön kärsimyksiä; pyytää, että New Yorkissa syyskuussa 2013 pidettävän YK:n yleiskokouksen yhteydessä järjestetään Keski-Afrikan tasavaltaa käsittelevä kansainvälinen kokous;

15. vaatii tehostamaan Keski-Afrikan tasavallan suostumuksella kansainvälistä toimintaa ARS:n jäsenten pidättämiseksi, jotta tämän rikollisen ryhmittymän tuhotyöt saadaan loppumaan;

16. vaatii Keski-Afrikan tasavallan viranomaisia täyttämään kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntöön sisältyvät velvoitteet, joita maa on sitoutunut noudattamaan;

17. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, YK:n turvallisuusneuvostolle, YK:n pääsihteerille, Afrikan unionin toimielimille, Keski-Afrikan talousyhteisölle, AKT:n ja EU:n yhteiselle parlamentaarille edustajakokoukselle sekä Euroopan unionin jäsenvaltioille.